

ressò mont-roigenc

EL SEGLE XIX, UN TEMPS CONVULS

2: LA GUERRA DEL FRANCÈS (1808 a 1814). DOMINACIÓ FRANCESA AL CAMP DE TARRAGONA

Martí Rom

www.martirom.cat

27-08-2020

Després dels fets de Corpus de 1811 (13 de juny) a Mont-roig, del saqueig del poble i de l'Ermita i d'uns afusellaments com a revenja del robatori d'uns carros amb farina de l'exèrcit francès (perpetrat al Coll de Balaguer per gent del poble), els francesos finalment van aconseguir entrar a Tarragona el 28 de juny de 1811. Havien començat el setge el 4 de maig.

Antoni Bosch i Cardellach, el metge de Bràfim, ens explica amb detall quin era el panorama a Tarragona l'1 de juliol de 1811: *“Las pocas gentes que quedaron vivas en Tarragona, que fueron como 200, fueron obligadas, estando la mayor parte desnudas, a disponer hogueras encendidas enfrente la catedral y en la Rambla para conducir allí y quemar tanto cadáver hediondo. Estas hogueras y otras que se las añadieron duraron muchos días. ¡Qué horror ver aquí una cabeza sin tronco, allí una pierna y pie sin muslo, ahí una espalda sin brazo, y más allá una mano u otra parte del cuerpo esparcidas por el suelo! Esto se veía 3 semanas después y señales horribles de la sangre que había corrido en varias calles... El feter era insoportable por los muchos cadáveres que sin duda habría entre las ruinas, o por los que habría retirados dentro las casas o pozos...”*¹.

Continua: *“Se pasó el mes de agosto quedando todo el Campo de Tarragona en una total ignorancia de lo que sucedía en nuestra España, obedeciendo y alhagando en público a los enemigos y aborreciéndolos secretamente. A pesar de que los perseguíamos de muerte, continuaban los embrollas; pero comenzó a dexarse ver algunas cortas partidas de españoles que los perseguían, o los persuadían volver a sus regimientos u otros; también los perseguían los franceses y los ahorcaban en los árboles sin oírles. y movidos éstos de verse perseguidos por españoles, franceses y paysanos, casi todos se retiraron. En los pueblos había la ardua empresa de la cobranza de las crecidas contribuciones impuestas por los franceses...”*².

Quina era l'organització administrativa i militar que van imposar els francesos? Havien promulgat un decret imperial, el 8 de febrer de 1810, que creava governs militars a les províncies del nord d'Espanya. La província d'Aragó quedava sota el general Suchet. Amb els decrets del 26 de gener i 2 de febrer de 1812 França s'annexionava aquests territoris.

Catalunya es dividia en quatre departaments: Ter (capital Girona, amb els corregiments de Vic, més Ribes de Fresser), Segre (capital Puigcerdà, amb el corregiment d'Andorra, exceptuant Ribes de Fresser, més la part nord de Manresa i Cervera), Montserrat (capital Barcelona, amb els corregiments de Mataró, Vilafranca del Penedès i la part sud

¹ “Resumen de lo sucedido en la villa de Bráfim (situada en la carretera de Barcelona a Valls, a dos horas de ésta y a quatro de Tarragona) en todos los años de la última guerra con Francia y su intruso gobierno” d'Antoni Bosch i Cardellach. Aquest text està reproduït a “Una visió més real de la Guerra del Francès: la historia de Bráfim d'en Bosch i Cardellach” (1988) d'Esteban Canales Gili, pàg. 32

² “Resumen de lo sucedido en la villa de Bráfim ...”, pàg. 33

de Manresa) i Boques de l'Ebre (Capital Lleida, amb els corregiments de Tortosa i Tarragona, més la part sud del de Cervera). Això s'integrava en dues intendències: Alta Catalunya (Ter i Montserrat) i Baixa Catalunya (Segre i Boques de l'Ebre).

Els corregiments es dividien en districtes. Segons Riba i Mestre, Mont-roig fou el cap del sisè, que es composava de: Mont-roig, Masmunter³, Montbrió, Duesaigües, Colldejou, Cambrils, Botarell, l'Argentera, l'Arbocet, Riudecanyes, Terme de la Trilla⁴, Torre de Fontaubella, Vinyols, Vilanova d'Escornalbou, Font de l'Astort⁵, les Borges, Quadra den Tascals⁶, Alforja, l'Aleixar i Vilaplana.

La "Guerra del Francès" no va ser una guerra convencional. Hi van haver grups que actuaven fora de les estructures dels respectius exèrcits. Andreu de Bofarull Brocà (Reus, 1810 – Reus, 1882) explica: "*Entre los dos ejércitos se contaban dos clases de hombres de armas, que fueron los que más daño causaron al país; denominabanse los primeros de la embrolla... estos formaban pelotones de hombres armados que sin pertenecer a nuestro ejército, y enemigos del francés, ejercian toda clase de latrocinios y maldades, exigiendo contribuciones... La otra canalla que infestaba el país, eran unas compañías sueltas de paisanos que habían abrazado el partido del enemigo... directamente ejercian sus tropelías contra los vecinos acaudalados y comprometidos por la causa común...*"⁷. Els uns i els altres eren una mena de guerrillers. Els primers rebien, dels francesos, el mal nom d'*embrolles*. I els segons, els de *partisans*. Els francesos serien els "gavatxos".

Riba i Mestre posa en boca del general Suchet, quan van anar aquells dos comissionats a demanar clemència pels que anaven a afusellar pels fets del 13 de juny de 1811, que "*els de Mont-roig eren embrolles*"⁸.

El 26 de gener de 1812, el corregidor de Tarragona va manar requisar totes les existències de garrofes, ordi i palla.

El 15 de maig de 1812 una gran quantitat de vaixells van arribar a les platges de La Canonja desembarcant tropes angleses que anaven a assetjar Tarragona. Hi van estar uns quatre dies. Després, i sense cap motiu, van tornar a embarcar. "*Desapareció la armada para el Coll de Balagué, donde allí desembarcaron y estuvieron allí hasta el 28 del mismo...*"⁹.

Continua Riba i Mestre: "*cap el juliol (de 1812) vingueren els caragirats; feren nit en aquesta vila i no feren gran cosa, però no fou així el mes d'agost que tornaren el dia 10 a sorprendre una partida d'Espanyols que hi havia; els quals malgrat que feien guaites en diversos punts i entre altres el campanar, foren sorpresos; com que aquells eren pràctics del terreny anaren a passar a l'Arbocet... i uns i altres feren foc, mataren un dels Espanyols i els altres escaparen...*"¹⁰. Aquests "caragirats" eren els guerrillers que combatien a favor dels francesos. Com hem vist abans, els manava "*Lo Quich de Mont-roig*", aquell Francesc Vidiella. Probablement germà (o parent) del comissionat Miquel Vidiella.

Afegeix Riba i Mestre: "*Encara que fou sensible a Mont-roig el poder-se comptar alguns caragirats naturals d'aquesta vila, penso que fóra fer-li un poc favor deixar de*

³ Masia de Vilanova d'Escornalbou.

⁴ Actualment forma part del terme de l'Argentera.

⁵ Actualment forma part del terme de la Selva del Camp i de Vilallonga.

⁶ Actualment forma part del terme de Botarell.

⁷ "Anales históricos de Reus" d'Andreu de Bofarull Brocà, Volum II, (Edicions del Centre de Lectura, Reus, 2007), pàg. 139.

⁸ "Història de Mont-roig" de Francesc Riba i Mestre, pàg. 189.

⁹ "Libro de varias cosas sucedidas en esta villa y algunos parajes de Cataluña" d'Antoni Pons Anguera, pàg. 45.

¹⁰ "Història de Mont-roig" de Francesc Riba i Mestre, pàg. 190.

parlar d'ells, perquè redunda a manifestar el patriotisme de sos habitants. Aquest caragirats eren un soldats insubordinats que, no sofrint disciplina militar, desertaven i se'n venien a Mont-roig... Formaren una companyia que els francesos anomenaren dels Partisans. Molts eren els temors que aquests causaven; quan anaven a un poble, se'ls tancaven les portes i molts de sos habitants fugien a les muntanyes..."¹¹.

Al llibre "L'administració Suchet a les comarques tarragonines" hi trobem una major concreció d'aquest grup de guerrillers: "L'any 1812 assotava els pobles del Baix Camp l'anomenada Companyia de Partidaris, auxiliar de les forces franceses, formada per 33 homes... L'acabdillava Ramon Ciré, àlies el Rajoler, un assassí saltejador de camins natural de Castellvell i resident a Riudoms, que tenia de lloctinent Francesc Vidiella, de Mont-roig, i Francesc Genius, de la Selva..."¹². Aquí veiem que els anomena "Companyia de Partidaris".

El 1811 i 1812 les males collites de cereals i gra fan que la misèria s'escampi per tot arreu. Les difícils condicions socioeconòmiques, entre la fam i l'obligat reclutament fa que "la joventut més decidida, entre la que ja no li quedava res per perdre, optà per refugiar-se a la muntanya amb un arma sota el braç i actuar pel seu compte... Comencen a parèixer quadrilles de malfactors, o embrolles..."¹³. I cita una d'aquestes partides, els "esguinçats de Miralles". Aquest era Josep Miralles.

He trobat alguna informació més sobre aquell "Lo Quich de Mont-roig", Francesc Vidiella. Escriu Eduard Boada Aragonès: "A Cornudella, els homes de lo Quich de Mont-roig, juntament amb una companyia francesa, van enfrontar-se a les tropes espanyoles a l'indret conegut con les Eres d'en Martí, on van morir i resultar ferits diversos soldats. Van haver de fugir ja que des de la zona d'Albarca van acudir uns cinc-cents soldats espanyols, fet que va provocar la fugida dels francesos..."¹⁴. També diu que aquell Miquel Vidiella estava casat amb Rosa Vidiella Bargalló.

La guerra sempre du fam. Però a vegades d'altres factors l'acompanyen agreujant la situació. "El 1809 s'ajuntaren un seguit de circumstàncies i factors que van fer d'aquell any el més terrible de tots: la invasió de les tropes franceses; la pèrdua de collites; la destrucció de propietats; les confiscacions; les fugides massives de la població; a més, és clar, de l'esclat d'una epidèmia de febres tifoides que va trobar el seu marc ideal enmig d'un país potes amunt... També destacà la impotència de l'altra mala anyada, el 1812, coneguda com l'any de la fam..."¹⁵.

A "L'administració Suchet a les comarques tarragonines" s'hi descriu molt concretament quina era la situació de la població civil: "fou qui pagà el preu més alt en aquesta guerra. Robada, crucificada d'impostos, víctima de la concupiscència dels militars i dels representants del govern d'una i altra banda, fou el blanc de tots... Esgotats els recursos, arribà la fam, però tanta dissort no impedia que a la sortida d'un escamot de gendarmes o soldats francesos que passava per un poble a recollir les contribucions... n'entrés un altre d'espanyol disposat a arrambar amb el que quedava..."¹⁶.

L'historiador reusenc Pere Anguera comenta: "El 1813 la destrossa de les vinyes i oliveres havia deixat la població en la més absoluta misèria, després d'haver passat el

¹¹ "Història de Mont-roig" de Francesc Riba i Mestre, pàg. 194.

¹² "L'administració Suchet a les comarques tarragonines" de J. M. Recasens Comes (Episodis de la Història, Rafael Dalmau Editor, 1973), pàg. 60.

¹³ "L'administració Suchet a les comarques tarragonines" de J. M. Recasens Comes, pàg. 61.

¹⁴ Opuscle "Mont-roig i la Guerra del Francès" (Associació de Veïns Muntanya Roja, 2011).

¹⁵ Del llibre "La crisi de la Guerra del Francès (1808-1814) al Camp de Tarragona" de Manuel Güell (Cercle d'Estudis històrics i socials "Guillem Oliver" del Camp de Tarragona, 2011), pàg. 12. Tot citant un text d'Esteban Canales Gil.

¹⁶ "L'administració Suchet a les comarques tarragonines" de J. M. Recasens Comes, pàg. 59.

març de 1812 una gran carestia de blat. Les terres restaren abandonades, les collites eren malmeses pels exèrcits i les calamarsades. El 1812 una pedregada havia provocat la pèrdua de 80.000 càrregues de vi. Bofarull¹⁷ calcula que els francesos talaren 70.000 oliveres del terme de Reus al llarg de tota la guerra...¹⁸.

Mentre la guerra continuava. Des de la caiguda de Tarragona en mans dels francesos, el 28 de juny de 1811, al Camp de Tarragona es succeïen les confrontacions entre francesos i espanyols. Per exemple, a Reus de tant en tant, entraven els uns i més tard els altres. Per exemple, els francesos ho feien: del 26 al 30 de novembre de 1812, el 19 de desembre, i el 12 i el 14 de maig de 1813.

Riba i Mestre: *“A l’any 1813 vingueren algunes vegades els francesos especialment pel maig i juliol... Entre les vegades que dins del mes de maig vingueren fou una el dia 12 en número de quatre mil amb el General Dabo; vingueren de Cambrils i se’n tornaren l’endemà... sense fer mal, emportant-se emperò molt recapte que demanaren. Alguns dies abans o després, vingueren els caragirats... demanaren molts diners i donaren molt a sentir; però no se m’emportaren res. Altres vegades vingueren els francesos per a guardar les espatlles als que passaven per la carretera. Passant Suchet per la carretera, unes fragates els feren foc i els donaren molt turment fet que motivà que algunes partides s’escamparen fins a Mont-roig. Vingueren també diverses vegades, dins del juliol i fou una d’elles el dia de sant Joan... daren molta quimera... perquè en entrar a la vila trobaren un ruc que anava carregat de coses dels francesos i com anava sens amo procuraren per diversos medis qui ho era... Posaren l’Ajuntament pres, preguntaren i més preguntaren... no se pogué saber son amo... Finalment l’última vegada fou la tarda del 21 de juliol, que mig quart abans d’arribar a la vila prengueren tres paisans que treballaven... Demanaren molts diners i perquè no se’ls pogué entregar-los, s’emportaren tres subjectes de les cases que el Comandant assenyala o foren Mn. Joan Ferrater, vicari, Pere Masseres¹⁹ i la muller de Josep Gassó²⁰... (els) portaren fins a Reus... Veient que Mont-roig no acudia a rescatar-los, amenaçaren de venir i saquejar la vila, sabut això fugí molta gent a les muntanyes... Se’ls entregà una grossa partida de diners... però com que no era la suma demanada no deixaren els tres fins que marxaren de Reus...”²¹. Segons Andreu de Bofarull les tropes franceses havien entrat a Reus el 16 de juliol i encara hi eren el dia 24; el 4 de setembre ja hi tornava a haver tropes espanyoles²².*

Antoni Bosch i Cardellac, aquell metge de Bràfim comenta: *“Por este tiempo se aumentaron hasta lo sumo los ladrones públicos que llamamos embrollas, pero se levantó una compañía de paysanos los más hacendados de todos los pueblos. Los perseguía, prendía y afusilaba de repente sin oírles ni darles defensas ni más tiempo que para confesarse y así se minoraron y cesó esta plaga viciosa...”²³.*

El 2 de juny de 1813 van desembarcar davant de Masricart (La Canonja) una considerable tropa anglesa, però el dia 13, en no aconseguir conquerir Tarragona, van embarcar i van marxar.

Del 12 al 22 Reus va ser ocupada alternativament per francesos i espanyols. Del 23 al 30 de juny hi van estar els francesos fent registres domiciliaris. Del 16 al 23 de juliol hi

¹⁷ “Anales históricos de Reus” d’Andreu de Bofarull, pàg. 143.

¹⁸ “Economia i societat al Baix Camp a mitjan del s. XIX” de (Publicacions del Col·legi d’Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Tarragona, 1981), pàg. 17.

¹⁹ Deu ser Pere Maseras.

²⁰ Josep Gassó seria diputat de l’Ajuntament de Mont-roig el 1817.

²¹ “Història de Mont-roig” de Francesc Riba i Mestre, pàg. 190 i 191.

²² “Anales históricos de Reus” d’Andreu de Bofarull, pàg. 149.

²³ “Resumen de lo sucedido en la villa de Bráfim ...”, pàg. 37.

tornen, “durante su corta permanencia las inmediaciones de la Villa quedaron enteramente taladas...”.

Finalment, el 29 i 30 de juliol comença un atac a Tarragona. I a l'endemà, van desembarcar a Salou tropes angleses. Els francesos encara tornen a Reus del 16 al 18 d'agost. *“Dia 19 (d'agost) aquel día fue terrible para Tarragona, pues habiendo los franceses resuelto abandonar la Ciudad quisieron inutilizar enteramente sus fortalezas... quemaron todos los frutos que no pudieron llevarse, y en el acto que aquellas tropas abandonaban la Ciudad pegaron fuego a las mechas que habían colocado para destruir aquellos muros... fue tan terrible la explosión, que todos los principales fuertes y murallas fueron convertidos en un montón de ruínas... Des de aquella fecha desaparecieron enteramente los franceses de este país...”*²⁴.

Riba i Mestre explica que unes tropes angleses van aconseguir, el 7 de juny, conquerir el Castell del Coll de Balaguer²⁵. Després, el 17 de juny els mateixos anglesos van fer volar el Castell, així com les “Torres dels Espanyals”²⁶, de l'Hospitalet, del Torn, de Sant Jordi i d'altres que hi havia en aquell tros de costa. Afegeix que era per “*tenir la platja lliure per a fer un desembarcament i en temps de pau fer un escàndolós contraban des de Gibraltar, com ho fan...*”²⁷.

Continua: *“Durant aquesta guerra isqueren de Mont-roig per servir el nostre exèrcit entre soldats i miquelets”*²⁸... uns 220 homes, sens comptar els que ja servien abans, ni els Somatents...”. Diu que un cop van marxar els francesos de Tarragona, l'arquebisbe Romuald Mon Valverde, a l'octubre, va tornar de Mallorca, on s'havia refugiat. I que el 8 de novembre va anar a Mont-roig per passar-hi tot l'hivern²⁹.

En aquell text “Memòria del setge i ocupació de Tarragona” s'explica que el 1814, un cop acabada la guerra, es van començar a refer els desperfectes que havien produït a l'Ermita. El presbiteri i el cor es van fer d'abril a maig de 1815. I durant el 1816 un cambril, que abans no n'hi havia. També anota que abans de baixar la imatge el 1808, es va trencar la campana; duia la data de 1638. *“Al any 1814 se fongué y se féu més grossa fou beneïda en la parròquia lo dia 8 de desembre del mateix any y alguns dies després la pujaren a la hermita”*.

En el text “Santuariis Marianis de la Diòcesi de Tarragona”³⁰ s'hi diu que es va traslladar la imatge de la Mare de Déu de la Roca a l'Ermita *“amb gran pompa i solemnitat, el dia 8 de setembre de 1816 data en què la capella quedà restaurada del tot. En la tal diada acudí a l'ermita gent de tot arreu amb processó i balls populars, entre els quals hi havia la moixaganga, bastonets, cercolets, rondó de moros i cristians, el de les Gitanes, de dames i vells, de Valencians i els Diables tirant carretilles a desdir...”*³¹.

Eduard Boada Aragonès explica que, entre 1808 i 1821, es van aturar les obres de l'església nova. *“L'any 1817... el reverend missionista Morera convocarà una junta oberta, on es fa palès el canvi de mentalitat ja que, malgrat que no hi havia oposició a les obres, sí que hi ha veus que no veuen bé la manera com recaptar les aportacions i*

²⁴ Informacions anteriors són dels “Anales históricos de Reus” d'Andreu de Bofarull, pàg. 146 a 151.

²⁵ “Història de Mont-roig” de Francesc Riba i Mestre, pàg. 194.

²⁶ És “Torre dels Penyals”. Vegeu el text “Platges de Mont-roig (i 4): Dels prats a la Plana dels Penyals” del llibre “Mont-roig: esberles d'un mosaic esbocinat” de Martí Rom (Arola Editors, 2019), pàg. 47.

²⁷ “Història de Mont-roig” de Francesc Riba i Mestre, pàg. 195.

²⁸ Els Miquelets sorgeixen a la Guerra dels Segadors (del 1640 a 1652) com a membres voluntaris o mercenaris de la milícia. Aquest cos va sobreviure, esporàdicament, fins al segle XIX. Veurem que es tornen a crear a les guerres carlines.

²⁹ “Història de Mont-roig” de Francesc Riba i Mestre, pàg. 195.

³⁰ “Santuariis Marianis de la Diòcesi de Tarragona” de Francesc Blasi Vallespinosa, pàg. 321.

³¹ Veure el text “Ball de coques, d'altres balls i castells (en diaris antics)” del llibre “Mont-roig: esberles d'un mosaic esbocinat” de Martí Rom (Arola Editors, 2019), pàg. 417.

voldrien que es fessin directament de forma voluntària i que no siguin extrems dels impostos...”³². Baptista Nogués concreta: “Van fer unes votacions: nou persones votaren contra i tots els altres a favor de lliurar els deumes (quinzens)”³³.

La primera pedra del que seria l'església nova del poble s'havia posat el 25 d'octubre de 1801. Sabem el lloc exacte pel llibre “Josep Savall Ferrando i una història de Mont-roig”, explica que “tal pedra està posada a la cantonada a mà esquerra de cara a la fàbrica, o sigui la cantonada de davant la farmàcia del Sr. Pere Escoda...”³⁴. Podem completar la informació gràcies al llibre “Guspises (de la història de Mont-roig)”, aquí es citen els farmacèutics que hi havia a Mont-roig a inicis del segle XX, i s'hi diu que Pere Escoda Casador tenia la botiga “a la costa del Calandín, baixant a l'esquerra on abans hi havia la seva botiga de carn”³⁵.

Baptista Nogués ens explica en detall: “Encara restaven cases en peu i terrenys per aplanar, quan la Junta decidí posar la primera pedra. La tarda del 25 d'octubre de 1801 sortí de la parròquia la processó. Portaven la pedra damunt d'un carro, amb una corda a cada angle que estiraven quatre administradors. Arribats a la plaça i feta la cerimònia, Mn. Baiget³⁶ baixà al lloc escollit per a col·locar la pedra, ajudat pels senyors Josep Pasqual Anguera³⁷ i Sr. Daura³⁸, arquitecte responsable de l'obra. Aquesta pedra restà col·locada en un racó del campanar, a la part de llevant... Es continuà treballant en l'obra fins que va començar la Guerra del Francès. En aquell moment hi havia sis capelles cobertes i es va parar les obres...”³⁹.

Els “quatre administradors” deuen ser els membres de la Junta que aleshores endegava la seva construcció (1801). A la “Història de Mont-roig”⁴⁰ s'hi diu que eren: Josep Ferratges, Josep Riba, Ramon Soler i Francesc Pasqual. La junta també la formaven: Joan Baptista Ferratges, com a secretari, el Mossèn Josep Baiget, president, i Mossèn Josep Mestre⁴¹, beneficiat de la parròquia.

³² Opuscle “Mont-roig i la Guerra del Francès” (Associació de Veïns Muntanya Roja, 2011).

³³ “Rectorologi de Mont-roig des de 1681 (II)” de Baptista Nogués, “**Ressò mont-roigenc**” núm. 53, pàg. 19.

³⁴ “Josep Savall Ferrando i una història de Mont-roig” de Glòria i Josep Maria Savall Solé (Centre d'Estudis Mont-roigencs, Onada Edicions, 2009), pàg. 84.

³⁵ “Guspises (de la història de Mont-roig)” de Francesc Rom Serra (Edicions Marré / Associació de Veïns Muntanya Roja, 2010), pàg. 35.

³⁶ Mossèn Josep Baiget Rocamora, de Reus, fou rector de Mont-roig del 1796 al 1822. Diu en aquest mateix text que “va morir sobtadament dalt de la trona, mentre acabava d'anunciar les festes religioses. Era el 24 de febrer de 1822 i tenia 57 anys...”.

³⁷ Deuria ser germà de Francesc Pasqual Anguera, l'alcalde de Mont-roig del 1808, citat anteriorment.

³⁸ Al llibre “Història de Mont-roig” de Francesc Riba i Mestre, pàg. 96, s'esmenta: “El primer de setembre de 1801 arribà a la vila el mestre de cases Josep Daura, natural de Serós, elegit per a dur la direcció de les obres...”.

Abans de Mont-roig, Josep Daura havia participat en la construcció de la nova església del Pla de Santa Maria. En el text “Documents per a l'estudi de l'església parroquial del Pla de Santa Maria” d'Elisabeth Baldor Abril publicat a “Historia et documenta. Revista de divulgació històrica i dels fons documentals de l'Arxiu Històric Comarcal” de Valls, a la pàg. 132 hi trobem el “Contracte per a la construcció de la nova església parroquial del Pla signat entre els mestres de cases de la vila de Seròs, Climent i Josep Daura, pare i fill...” (3 d'agost de 1773).

A la pàg. 105, hi podem llegir: “Disset anys després d'iniciar-se les obres, concretament el 14 de febrer de 1790, es consagrava l'altar major i es donava per enllestida la primera fase. El mestre d'obres, Josep Daura, a les primeries del segle XIX ja es trobava a la vila de Mont-roig del Camp, on va dirigir les obres del temple parroquial...”.

³⁹ “Rectorologi de Mont-roig des de 1681 (II)” de Baptista Nogués, “**Ressò mont-roigenc**” núm. 53, pàg. 19.

⁴⁰ “Història de Mont-roig” de Francesc Riba i Mestre, pàg. 97.

⁴¹ Josep Munté Vilà explica, en el text “Apunts a la biografia de F. Riba”, publicat a “**Ressò mont-roigenc**” núm. 3, pàg. 16, que aquest mossèn Josep Mestre era l'oncle de Francesc Riba i Mestre.

Dos membres d'aquesta Junta, Josep Ferratges i Joan Baptista Ferratges (pare i fill)⁴², també els hem trobat en aquella Junta a Mont-roig creada després dels aldarulls de juny de l'any 1808. Un altre, Francesc Pasqual Anguera, era l'alcalde en aquell 1808. Josep Riba Solé⁴³ era el pare de Francesc Riba i Mestre (l'autor de la "Història de Mont-roig").

Retornem a la "Guerra del Francès" (1808-1814). En plena guerra per tot Espanya, el 24 de setembre de 1810 es van reunir a Cadis diputats recentment escollits per elaborar una Constitució. Diu Bofarull: "*dedicaron toda su atención a formar un código, cuya publicación fue recibida con indiferencia por la mayoría de la nación...*"⁴⁴. Finalment es va aprovar el 19 de març de 1812, festivitat de Sant Josep (d'aquí ve allò de "¡Viva la Pepa!". Entre d'altres, es creaven les "Milícies Nacionals", que es composaven de 30 milicians per cada 1.500 habitants, amb un servei de vuit anys.

Era una constitució de caire liberal. Trencava radicalment amb l'Antic Règim absolutista, que defensava que la sobirania d'Espanya era atribuïda al Rei. Ara deia que residia a la Nació, en els seus ciutadans. També alterava l'ordre econòmic establert fins aleshores. L'aristocràcia perdia els seus privilegis.

En una carta publicada al "Periodico político y mercantil de la Villa de Reus", del 12 de març de 1814, titulada "Proclama a los labradores" i firmada per "Un labrador acendado de Reus", s'hi deia: "*Venid al campo de Tarragona, y al soltar la esteva para respirar, solo será para tropezar con la vista en el patíbulo señorial. Venid y vereis con que orgullo, delante de las autoridades Civiles mantiene plantadas las horcas el feudalismo. Ciudadanos de Montroig, de Riudoms y Constantí, no me dejareis mentir; aquí la teneis delante de vuetros ojos; aquí fueron ahorcados vuestros pedres solo por la voluntad del Señor. Para mantener derechos y privilegios horribles se abusa de la Catedra del Espiritu Santo para predicar contra la Constitución...*".

Mentre a l'Espanya peninsular es desenvolupava aquesta guerra contra els francesos, a les colònies d'Amèrica, des de 1810, hi havia intents de revoltes per aconseguir la independència encapçalats per Simón Bolívar.

Semblava que podien començar temps nous a aquella Espanya fonamentalment rural que depenia de la riquesa que expoliava a Amèrica. A Europa amb la Revolució francesa del 1789 corrien nous aires de llibertat, igualtat i fraternitat. Aires de modernitat.

⁴² Vegeu el text "El marquès de Mont-roig: a la recerca d'una ombra" del llibre "Mont-roig: esberles d'un mosaic esbocinat" de Martí Rom (Arola Editors, 2019), pàg. 55

⁴³ Sobre la nissaga dels "Riba" podeu consultar el text "Mas del Tita" de Martí Rom, publicat al web de "Ressò mont-roigenc" el 5 de febrer de 2020.

⁴⁴ "Anales históricos de Reus" d'Andreu de Bofarull, Volum II, pàg. 145.